

Załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Dębicy
z dnia 2025 r.
Z dnia

BURMISTRZ
MIASTA DĘBICY

LOKALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH MIASTA DĘBICA NA LATA 2025 – 2030

Spis treści

Wstęp	3
-------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA - CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. Struktura społeczna Gminy Miasta Dębica.....	6
2. Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych	10
3. Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie działania samorządu	11
4. Analiza zasobów systemu, a także organizacji społecznych i podmiotów komercyjnych w zakresie realizacji usług społecznych	18
5. Wnioski z diagnozy potrzeb społecznych	20

CZĘŚĆ DRUGA - CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Zakładane cele i działania w zakresie rozwoju usług społecznych w Gminie Miasta Dębica.....	24
2. System monitorowania i oceny	31

Wstęp

Ważnym komponentem lokalnej polityki społecznej są obecnie usługi społeczne. Zdefiniowano je w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W świetle art. 2 tej ustawy oznaczają one działania podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców, w następujących zakresach: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Planowanie i realizacja usług społecznych wymaga jednak odniesienia do potrzeb społecznych, które stają się kluczową kategorią lokalnej polityki społecznej. W istocie nie jest to podejście nowe, ponieważ już w pierwotnym tekście ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej słowo „potrzeby” pojawiało się wielokrotnie, w tym m.in. w art. 15 pkt 5 i 6, które wskazywały, że pomoc społeczna polega w szczególności na realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, a także na rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi ważny kierunek rozwoju i zmian lokalnych polityk społecznych, szczególnie w kontekście aktualnych wyzwań i potrzeb społecznych ujawniających się na szczeblach lokalnych (zmiany w strukturze społecznej, starzejąca się populacja, przeobrażenia rynku pracy, itp.). Po wprowadzeniu w ostatnich latach programów rządowych, a następnie wdrożenie możliwości tworzenia nowej instytucji lokalnej – CUS (Centrum Usług Społecznych), aktualnym wyzwaniem staje się proces skutecznej deinstytucjonalizacji usług społecznych w kierunku rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w miejscu zamieszkania obywateli.

Proces deinstytucjonalizacji ma umożliwić pozostawanie każdej osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania, w otoczeniu rodziny i społeczności lokalnej. Deficyt usług społecznych w wielu systemach polityki społecznej jest coraz bardziej widoczny, a równocześnie pogłębiają i rozszerzają się nowe problemy i wyzwania społeczne związane ze zmianami w strukturze społecznej (starzenie się populacji). Koniecznym stają się inwestycje w rozwój usług społecznych, przede wszystkim, w usługi środowiskowe, a które, jak wynika z wielu badań i analiz, są szansą na zapewnienie

wyższej jakości życia osób będących ich odbiorcami. Wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji będzie wymagało zaangażowania zarówno władz samorządowych, jak i organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz samej społeczności lokalnej. Kluczowe będzie również monitorowanie postępów oraz ciągła ewaluacja działań w celu dostosowywania programu do zmieniających się potrzeb społecznych i dynamicznych warunków lokalnych.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Miasta Dębica, został przygotowany w oparciu o szereg strategicznych i planistycznych dokumentów krajowych, regionalnych oraz lokalnych, a jego założenia są zgodne z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” oraz Ogólnopolskimi wytycznymi w zakresie tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych. Deinstytucjonalizacja jest tam rozumiana jako proces rozwoju usług (świadczonych na poziomie lokalnych społeczności), które mają wyeliminować konieczność opieki instytucjonalnej. Zgodnie z założeniami Wytycznych, każda osoba powinna mieć prawo do uzyskania wsparcia odpowiedniego dla jej potrzeb i sytuacji.

Komponenty Zintegrowanego Modelu Usług Społecznych:

- **Podmiotowość i indywidualizacja wsparcia** – każdy mieszkaniec otrzymuje pomoc dostosowaną do własnych potrzeb, w oparciu o Indywidualny Plan Usług Społecznych (IPUS).
- **Usługi blisko mieszkańca** – wsparcie świadczone głównie w miejscu zamieszkania.
- **Integracja sektorów** – współpraca pomiędzy samorządem, pomocą społeczną, zdrowiem, edukacją, rynkiem pracy i sektorem ekonomii społecznej.
- **Subsydiarność** – wzmacnianie rodziny i społeczności lokalnej jako pierwszego źródła wsparcia.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych opiera się na diagnozie potrzeb mieszkańców Dębicy oraz analizie istniejących zasobów instytucjonalnych, kadrowych i społecznych. Jest kluczowym dokumentem strategicznym, którego celem jest wyznaczenie kierunków rozwoju lokalnej polityki społecznej w perspektywie najbliższych lat. Opracowanie planu wynika z potrzeby dostosowania systemu wsparcia do zmieniających się warunków społeczno-demograficznych, a także do współczesnych standardów i wartości promowanych na poziomie krajowym i europejskim.

Przedstawione w dokumencie cel, kierunki działań i mechanizmy koordynacji mają na celu budowę spójnego modelu usług społecznych w Dębicy, opartego na integracji sektorów, indywidualnym podejściu do mieszkańca oraz wzmacnianiu aktywności i solidarności społecznej.

Plan będzie podlegał systematycznej weryfikacji w oparciu o wyniki monitoringu, okresowych ewaluacji oraz analizę jakości i dostępności usług świadczonych mieszkańcom. Ewaluacja obejmie zarówno aspekty ilościowe (liczba osób objętych wsparciem, zakres i rodzaje usług), jak i jakościowe (poziom satysfakcji mieszkańców, skuteczność i trwałość udzielonej pomocy). Wnioski z monitoringu i ewaluacji będą stanowiły podstawę do wprowadzania korekt i standardów jakości tak aby system usług społecznych odpowiadał na rzeczywiste potrzeby mieszkańców i dynamicznie zmieniające się warunki lokalne.

CZĘŚĆ PIERWSZA CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

CHARAKTERYSTYKA GMINY MIASTA DĘBICA

1 Struktura społeczna Gminy Miasta Dębica

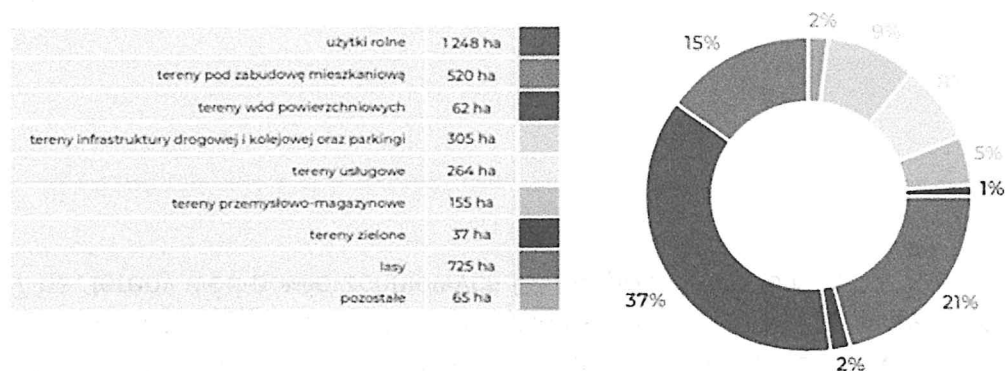
Miasto Dębica położone jest w zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie dębickim, na pograniczu Pogórza Karpackiego i Kotliny Sandomierskiej, nad rzeką Wisłoką w odległości ok. 140 km od wschodniej granicy Polski. Miasto znajduje się między dwoma dużymi ośrodkami/aglomeracjami miejskimi: Rzeszowem od wschodu (46 km) i Krakowem od zachodu (120 km). Dębica jest jednym z ważniejszych ośrodków przemysłowych, komunikacyjnych i administracyjno-gospodarczych regionu z dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową i kolejową. Przez miasto przebiega linia kolejowa Kraków–Lwów, będąca częścią magistrali kolejowej łączącej zachodnią i wschodnią granicę Polski. Dzięki przeprowadzonej w ostatnich latach modernizacji linii kolejowej pociągi na tej trasie osiągają prędkości do 160 km/h, dzięki czemu przejazd z Dębicy do Krakowa zajmuje zaledwie 1.10 godz., a do Rzeszowa zaledwie 25 min¹.

Powierzchnia Miasta Dębica wynosi 3 382 ha, z czego tereny pod zabudowę mieszkaniową to 520 ha, tereny usługowe 264 ha, tereny przemysłowo-magazynowe 155 ha, tereny infrastruktury (drogi, kolej, parkingi) 305 ha, użytki rolne 1 248 ha, lasy 725 ha, tereny zielone 37 ha, tereny wód powierzchniowych 62 ha, pozostałe 65 ha².

¹ Raport o stanie Miasta Dębica za 2024 rok, str. 8.

² Raport o stanie Miasta Dębica za 2024 rok, str. 11.

Wykres nr 1. Struktura użytkowania gruntów w Dębicy

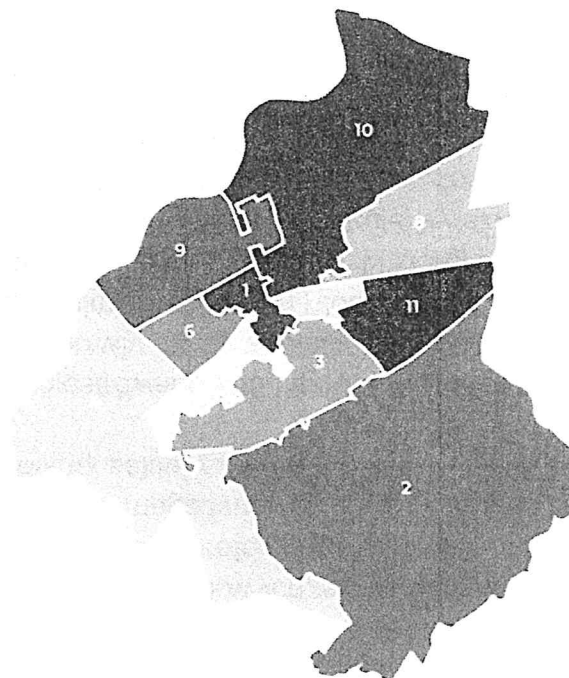

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UM w Dębicy

Na terenie Gminy Miasta Dębica utworzono 11 Osiedli, które są jednostkami pomocniczymi Gminy. W 2024 r. na terenie Miasta Dębica funkcjonowały następujące jednostki pomocnicze:

1. Osiedle Centrum,
2. Osiedle Gawrzyłowa,
3. Osiedle Kawęczyn-Pana Tadeusza,
4. Osiedle Kępa-Wolica,
5. Osiedle Krakowska-Południe,
6. Osiedle Krakowska-Północ,
7. Osiedle Rzeszowska-Południe,
8. Osiedle Rzeszowska-Północ,
9. Osiedle Słoneczne,
10. Osiedle Świętosława,
11. Osiedle Mickiewicza.

- 1 Osiedle Centrum
- 2 Osiedle Gąsienicowa
- 3 Osiedle Karłowicz i Płak Tadeusza
- 4 Osiedle Kopa-Wolic
- 5 Osiedle Krakowska-Południe
- 6 Osiedle Krakowska-Północ
- 7 Osiedle Rzeszowska-Południe
- 8 Osiedle Rzeszowska-Północ
- 9 Osiedle Słoneczne
- 10 Osiedle Świętosława
- 11 Osiedle Mickiewicza

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej UM w Dębicy

W 2024 roku, według danych z rejestru mieszkańców Dębicy, liczba osób zameldowanych na pobyt stały wynosiła 41 696 z czego 52,3% stanowiły kobiety, a 47,7% mężczyźni. Średni wiek mieszkańca Dębicy na koniec 2024 r. wyniósł 44 lata. W ciągu ostatnich 6 lat (od 2018 r.) liczba mieszkańców zmalała o 7%. Liczba mieszkańców miasta na koniec 2024 r. (41 696), w porównaniu z rokiem 2023 (stan na dzień 31.12.2023 r. – 42 188) była mniejsza o 492 osoby³.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 16,57%, osoby w wieku

³ Raport o Stanie Gminy Miasta Dębica za 2024 r. str. 15

produkcyjnym 56,08%, a w wieku poprodukcyjnym 27,35%.⁴

W 2024 r. w mieście zameldowano 232 nowo urodzonych dzieci (w tym 111 dziewczynek i 121 chłopców), a zmarło 395 mieszkańców. W 2024 r. Dębica miała ujemny przyrost naturalny wynoszący – 163. Ujemny przyrost naturalny w mieście Dębica utrzymuje się od 2020 r.⁵

Dębica stanowi istotny ośrodek przemysłowy w regionie. W mieście rozwinięte są branże takie jak: przemysł gumowy, chemiczny, metalowy, produkcja maszyn, przetwórstwo tworzyw sztucznych oraz sektor spożywczy. W 2024 r. Dębica odnotowała w porównaniu z rokiem 2022 i 2023 wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta.

Na koniec roku w mieście działało 5 019 podmiotów gospodarczych, co oznacza wzrost o 211 w porównaniu do roku poprzedniego (2023 – 4 808). Wzrost ten był w całości związany z sektorem prywatnym, który powiększył się o 210 podmiotów, podczas gdy liczba jednostek w sektorze publicznym pozostała bez zmian. Struktura przedsiębiorstw w Dębicy wskazuje na dominację mikroprzedsiębiorstw – aż 95,4% firm zatrudniało do 9 osób. Przedsiębiorstwa średnie (10-49 pracowników) stanowiły 3,5% ogółu, natomiast duże jednostki zatrudniające powyżej 50 osób – zaledwie 1,1%. Główne branże, w których działały dębickie firmy, to handel i naprawa pojazdów samochodowych, stanowiące 21% wszystkich podmiotów (1 052 firmy). Istotną rolę odgrywało także budownictwo (11,7%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,6%). W ostatnim roku największy wzrost zanotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (31,4%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (7,5%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (6,3%). Spadek dotknął sektory zakwaterowania i gastronomii, przetwórstwa przemysłowego oraz działalności kulturalnej i rekreacyjnej.

Na rynku pracy w 2024 r. zarejestrowano 785 bezrobotnych, co oznacza spadek o 81 osób w porównaniu z rokiem poprzednim. Największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (232 osoby), a pod względem wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (205 osób). Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 64 osoby, natomiast kobiet o 17. Warto zauważyć, że jedyną grupą, w której odnotowano wzrost bezrobocia, były osoby w wieku 60 lat i więcej. Analiza danych z ostatnich 3 lat (2022, 2023, 2024) pokazuje wyraźny trend spadkowy wśród liczby osób pracujących w Dębicy. W 2024 r. nastąpił spadek liczby osób pracujących o 230 osób w stosunku do roku 2023 i o 534 osoby w stosunku do roku 2022⁶.

⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r., str. 3.

⁵ Raport o Stanie Gminy Miasta Dębica za 2024 r. str. 16.

⁶ Raport z monitoringu realizacji w 2024 roku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 -2027, str. 6.

2	Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych
	Znaczenie rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji podkreśla wspomniana już we wstępie niniejszego dokumentu Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.). Wskazuje ona przy tym, że usługi społeczne są generalnie dedykowane wszystkim, jednak szczególny nacisk trzeba położyć na kierowanie ich do osób, które mogą być narażone na jakiekolwiek przejawy wykluczenia społecznego czy dyskryminacji. Dotyczy to przede wszystkim: a) dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, b) osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, c) osób w kryzysie psychicznym, d) osób starszych, e) osób w kryzysie bezdomności, f) wszystkich innych grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wśród najważniejszych założeń Strategii Rozwoju Usług Społecznych można wskazać: ✓ zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci, ✓ zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ✓ włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności, ✓ stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ✓ stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością. Najważniejszymi dokumentami dotyczącymi realizowania usług społecznych są: ✓ Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023 – 2030;

	✓ Raport o stanie Miasta Dębica za 2024 rok (oraz z lat poprzednich); ✓ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 – 2027; ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2024 – 2026; ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025-2030; ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Dębicy na lata 2022-2025; ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Dębickiego na lata 2015-2025; ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Dębickim na lata 2019-2026; ✓ Raport o stanie Powiatu Dębickiego za 2024 rok; ✓ Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Dębickim na lata 2024 – 2026; ✓ Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030; ✓ Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025.
3	Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie Gminy Miasta Dębica
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy prowadzi szereg działań mających na celu zabezpieczenie potrzeb: osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin oraz dzieci i młodzieży w ramach, pieczy zastępczej, osób z problemami zdrowia psychicznego oraz w kryzysie bezdomności. Obszar wsparcia osób starszych W Dębicy, podobnie jak w całym kraju, zauważalny jest proces starzenia się społeczeństwa. Powoduje to konieczność zapewnienia opieki seniorom, którzy są jej pozbawieni ze strony rodziny, bądź rodzina nie jest w stanie zapewnić w należyty sposób takiego wsparcia.

DANE STATYSTYCZNE DOT. LICZBY OSÓB STARSZYCH W MIEŚCIE DĘBICA W LATACH 2022 – 2024.

Płeć/Wiek	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
KOBIETY w wieku 60 lat i więcej	7 203	7 007	7 466
MĘŻCZYŹNI w wieku 65 lat i więcej	3 647	3 504	3 935
OGÓŁEM	10 850	10 511	11 401

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Dębica.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy objął pomocą usługową 258 osób, w 2023 r. – 305 osób, a 2022 r. – 270 osób. Usługi te obejmują codzienną pomoc, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza oraz kontakt z otoczeniem. Choć dane statystyczne wskazują na zmniejszenie liczby osób objętych usługami opiekuńczymi, nie oznacza to spadku realnych potrzeb opiekuńczych w społeczności lokalnej.

Na terenie Miasta Dębica usługi opiekuńcze świadczone są przez opiekunki środowiskowe, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) przez pielęgniarki. Zakres świadczonych usług to: czynności higieniczno-sanitarne, zakupy artykułów żywnościowych i gospodarstwa domowego, utrzymanie czystości i porządku w pomieszczeniach użytkowanych przez podopiecznego, przygotowywanie posiłków, załatwianie spraw urzędowych, pranie i prasowanie odzieży, sygnalizowanie odpowiednim instytucjom potrzeb w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Zwiększyła się liczba osób ubiegających się o pomoc społeczną w formie umieszczenia w domach pomocy społecznej (w 2022 r. w DPS przebywało 93 pensjonariuszy, w 2023r. – 97, natomiast w 2024r. – 100).

W latach 2022 -2024 w Dębicy obserwuje się wyraźny wzrost liczby osób starszych – zarówno kobiet po 60. roku życia, jak i mężczyzn po 65. roku życia. Trend ten potwierdza proces starzenia się społeczeństwa, co przedkłada się na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i specjalistyczne wsparcie. Choć statystyki wskazują na niewielki spadek liczby osób korzystających z pomocy MOPS, to i tak przewiduje się, że w kolejnych latach konieczne będzie zwiększenie oferty usług i wsparcia

środowiskowego, aby sprostać rosnącym oczekiwaniom seniorów.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważono, że wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu.

Są to osoby ze znacznymi niedowładami po udarach mózgu, wylewach, stanach po złamaniach zwłaszcza kości szyjki udowej i innymi schorzeniami w tym ciężkimi stanami onkologicznymi, neurologicznymi, powodującymi znaczną niepełnosprawność i trudności w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w ostatnim etapie życia.

Sposoby i rodzaje działań planowanych do podjęcia:

1. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych:

- o Zwiększenie liczby opiekunek środowiskowych oraz pielęgniarek specjalizujących się w opiece nad osobami starszymi (nawiązanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej).
- o Szkolenia dla opiekunek i pielęgniarek w zakresie opieki nad osobami z ciężkimi schorzeniami.

2. Programy integracyjne:

- o Organizacja programów i wydarzeń integracyjnych dla seniorów, które pozwolą im na aktywne uczestnictwo w życiu społeczności.

3. Współpraca z NGO i wolontariatem:

- o Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, spółdzielniami socjalnymi oraz wolontariuszami, którzy mogą wspierać osoby starsze poprzez działania towarzyszące (zakupy, pomoc w załatwianiu spraw, wsparcie emocjonalne)

4. Działania profilaktyczne:

- o Organizacja zajęć profilaktycznych (np. gimnastyka dla seniorów, nordic walking dla seniorów), które zmniejszają ryzyko utraty samodzielności.

Obszar wsparcia osób w kryzysie bezdomności

Bezdomność jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, wynikającym z nakładających się trudności, takich jak bezrobocie, uzależnienia, choroby psychiczne, brak stabilnych relacji rodzinnych czy trudności w adaptacji po opuszczeniu zakładów

karnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. W Dębicy osoby bezdomne funkcjonują na marginesie życia społecznego, a bezdomność rzadko jest wyborem – zwykle jest konsekwencją złożonych problemów życiowych i braku wsparcia w środowisku lokalnym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy udziela osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej. Kluczowym elementem działań jest indywidualna praca socjalna, obejmująca kontrakty socjalne i programy aktywizacji społeczno-zawodowej. Osoby objęte pomocą uzyskują wsparcie w zakresie poprawy sytuacji mieszkaniowej, poszukiwania pracy, dostępu do leczenia oraz pomocy psychologicznej. W latach 2022–2024 pomocą MOPS objęto odpowiednio 40 osób w 2022 roku, 42 osoby w 2023 roku oraz 48 osób w 2024 roku.

Istotnym elementem działań jest również współpraca międzyinstytucjonalna. Pracownicy MOPS wraz ze Strażą Miejską, Policją oraz Strażą Ochrony Kolei prowadzą działania interwencyjne i monitorujące miejsca przebywania osób bezdomnych (dworce, przystanki, pustostany). W ramach wywiadów środowiskowych i działań terenowych prowadzone są rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, pracy oraz reintegracji społecznej.

Kierunki działań planowanych w ramach deinstytucjonalizacji usług:

1. Programy aktywizacji zawodowej

- Organizacja warsztatów zawodowych i szkoleń umożliwiających powrót na rynek pracy.
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami rynku pracy w celu aktywizacji osób bezdomnych.

2. Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne

- Zapewnienie dostępu do terapii i wsparcia psychologicznego, w tym pomocy w walce z uzależnieniami i chorobami psychicznymi.
- Organizacja grup wsparcia oraz indywidualnych konsultacji z psychologami i terapeutami.

3. Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi

- Intensyfikacja działań wspólnie z NGO w celu lepszej koordynacji usług, rozwijania streetworkingu oraz wdrażania innowacyjnych form wsparcia.

Obszar wsparcia osób z niepełnosprawnością

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami stanowi jeden z kluczowych obszarów działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. Realizowane programy i projekty mają na celu poprawę jakości życia osób wymagających opieki, zwiększenie ich samodzielności oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w 2023 roku pomocą objęto 77 osób powyżej 65. roku życia (w 2024r. – 6 osób), które ze względu na stan zdrowia lub wiek wymagały wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Kolejnym ważnym działaniem był program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, który zapewniał pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz umożliwiał aktywność społeczną osób z niepełnosprawnością, (w 2024r. – 10 osób). Nowością była realizacja programu „Opieka wytchnieniowa”, którego celem było odciążenie rodzin i opiekunów, umożliwiając im odpoczynek i regenerację (21 osób).

MOPS kontynuował realizację projektu współfinansowanego ze środków unijnych: „Pora na DOM SENIORA”, który był skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych. Ważną formą wsparcia środowiskowego pozostają Ośrodki Wsparcia – Dzienny Dom Senior+ oraz Dom Dziennego Pobytu Senior+ „Dom Seniora” i Dzienny Dom Symeona i Anny. Uzupełnieniem usług opiekuńczych jest funkcjonująca przy MOPS Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, która wspiera mieszkańców powiatu dębickiego w procesie powrotu do sprawności i niezależności.

Sposoby i rodzaje działań planowanych do podjęcia:

1. Rozwój programów asystenckich:

- Rozszerzenie programów „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” i „Opieka wytchnieniowa” poprzez zwiększenie liczby asystentów i opiekunów.

2. Dostosowanie przestrzeni publicznej:

- Kontynuacja działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych w miejscach publicznych oraz transportu miejskiego.

3. Programy rehabilitacyjne:

- Wprowadzenie nowych programów rehabilitacyjnych oraz rozwój istniejącej Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego.

4. Edukacja i świadomość społeczna:

- Kampanie edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat potrzeb i problemów osób

z niepełnosprawnościami.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego

Zaburzenia psychiczne i kryzysy zdrowia psychicznego mają istotny wpływ na życie jednostek, ich rodzin oraz funkcjonowanie społeczne. Objawiają się w postaci zaburzeń myślenia, emocji, postrzegania i zachowania, które utrudniają codzienne funkcjonowanie, realizację ról społecznych i relacji z otoczeniem. Osoby te często wymagają długoterminowego, kompleksowego i dostosowanego wsparcia środowiskowego, obejmującego zarówno działania opiekuńcze, terapeutyczne, jak i edukacyjne.

Na terenie miasta Dębica kluczową rolę w zapewnianiu wsparcia pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla dzieci i dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną. Usługi te świadczone są w miejscu zamieszkania i obejmują m.in. zajęcia terapeutyczne prowadzone przez wykwalifikowanych specjalistów, wyłonionych w drodze przetargu. Dzięki indywidualnemu podejściu możliwe jest wsparcie w rozwijaniu kompetencji społecznych, komunikacyjnych i emocjonalnych.

Ważną rolę w budowaniu sieci wsparcia odgrywa Środowiskowy Dom Samopomocy w Dębicy, który oferuje dzienną opiekę oraz programy terapeutyczne dla osób przewlekle chorych psychicznie i z niepełnosprawnością intelektualną. Uczestnicy ŚDS objęci są opieką zespołu terapeutycznego, w tym lekarza psychiatry, i biorą udział w różnorodnych treningach (społecznych, umiejętności życia codziennego, edukacyjnych), które wspierają ich samodzielność, poprawiają funkcjonowanie w środowisku i wzmacniają proces leczenia.

Kierunki działań planowanych:

1. **Rozwój usług terapeutycznych:** zwiększenie liczby godzin terapii indywidualnej i grupowej, także w środowisku zamieszkania.
2. **Wsparcie dla rodzin:** wprowadzenie cyklicznych szkoleń i grup wsparcia dla bliskich osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. **Wzmocnienie SUO:** zwiększenie liczby terapeutów oraz dostępności usług na terenie całego miasta.

4. Edukacja społeczna: prowadzenie kampanii informacyjnych i profilaktycznych w zakresie zdrowia psychicznego i przeciwdziałania stygmatyzacji.

Obszar wsparcia dziecka w rodzinie

Rodzina jest podstawowym środowiskiem wychowania i rozwoju dziecka. Choć większość rodzin radzi sobie z codziennymi trudnościami przy wsparciu otoczenia lub specjalistów, niektóre — zmagające się z wieloma deficytami — wymagają kompleksowej i długofalowej pomocy instytucjonalnej. W 2023 roku rodziny z dziećmi stanowiły 23,01% ogółu korzystających z pomocy społecznej w Gminie Miasta Dębica. Najczęściej potrzebowały one wsparcia z powodu trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ochrony macierzyństwa, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi pogłębioną pracę socjalną z rodzinami w kryzysie, przy wsparciu zespołu asystentów rodziny. W 2023 roku pomocą asystentów objęto 36 rodzin, natomiast w 2024 r. – 31 rodzin. W sytuacjach skrajnych, gdy rodzice nie są w stanie zapewnić dzieciom bezpieczeństwa i opieki, podejmowane są działania w kierunku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia są także Placówki Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka”, które realizują działania profilaktyczne i opiekuńczo-wychowawcze, m.in. pomoc w nauce, rozwój zainteresowań czy budowanie relacji społecznych. Ponadto pomoc dzieciom świadczą również inne podmioty lokalne, w tym stowarzyszenia, parafie i szkoły — łącznie 20 placówek prowadzi działania na rzecz dzieci i młodzieży.

Kierunki planowanych działań:

1. **Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich** – warsztaty i szkolenia z zakresu wychowania dzieci i zarządzania kryzysem w rodzinie.
2. **Wsparcie socjalne** – rozszerzenie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin w trudnej sytuacji.
3. **Rozwój oferty placówek wsparcia dziennego** – zwiększenie dostępności zajęć wspierających rozwój dzieci.
4. **Programy interwencyjne** – szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe w rodzinie z udziałem specjalistów.

	5. Współpraca międzyinstytucjonalna – lepsza koordynacja działań szkół, sądów, policji i instytucji pomocy społecznej.
4	Analiza zasobów systemu, a także organizacji społecznych i podmiotów komercyjnych w zakresie realizacji usług społecznych Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Miasta Dębica realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Ośrodek wspiera różnych beneficjentów — dzieci, rodziny, seniorów, osoby niepełnosprawne, bezdomne, a także osoby znajdujące się w innych stanach kryzysowych — poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe, pracę socjalną, aktywizację i promocję rodzicielstwa zastępczego. Stale pozyskuje środki na nowe formy wsparcia oraz współpracuje z instytucjami publicznymi, NGO, kościołami i lokalną społecznością. 1. Kadra i rozwój kompetencji Prawidłowa realizacja usług wymaga wykwalifikowanego zespołu. Obecnie 66,5% pracowników (72 osoby) ma wykształcenie wyższe, a 26 z nich ukończyło studia podyplomowe (łącznie uzyskano 35 dyplomów). W 2024 roku kadra uczestniczyła w szkoleniach i konferencjach (zarówno online, jak i wyjazdowych), co jest odpowiedzią na rosnące oczekiwania dotyczące profesjonalizmu pracowników socjalnych, asystentów rodzin i personelu administracyjno-finansowego. 2. Struktury organizacyjne przy MOPS • Placówki Wsparcia Dziennego (trzy świetlice – „Zgrana Paka”) – wspierają dzieci i rodziny w wychowaniu, edukacji i profilaktyce. • Dzienny Dom „Senior+” i oddział „Dom Seniora” – oferują seniorom usługi socjalne, edukacyjno-kulturalne, rehabilitacyjne i rekreacyjne wraz z dowozem. • Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego – zapewnia bezpłatne wsparcie sprzętowe dla mieszkańców powiatu, wspomagając rehabilitację i aktywizację. • Klub Integracji Społecznej (KIS) – prowadzi zajęcia grupowe, warsztaty zawodowe, doradztwo psychologiczne i zawodowe dla osób zagrożonych wykluczeniem. • Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – działa od 2011 r., współpracuje z instytucjami z różnych sektorów (policja, sądy, oświata itp.). Ponadto w Mieście Dębica funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej, które wspiera osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

w powrocie na rynek pracy.

3. Wsparcie pozasystemowe – NGO

W Dębicy działa wiele organizacji pozarządowych wspierających różne grupy: harcerze, PCK, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi, hospicjum, fundacje, stowarzyszenia dzieci niepełnosprawnych, autyzm, telefony zaufania, wsparcie kobiet po chorobie nowotworowej, obrona praw człowieka itp.

Funkcjonują organizacje pozarządowe działające w zakresie usług społecznych, m.in. takie jak:

- 1) Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Ad Astram”
- 2) Stowarzyszenie im. Edmunda Bojanowskiego "Dobroć"
- 3) Stowarzyszenie Dębickie Hospicjum Domowe im. Jana Pawła II
- 4) Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Młodych Talentów
- 5) Stowarzyszenie Dla Osób Autystycznych i Ze Spektrum Autyzmu „Ukryty Dar”
- 6) Stowarzyszenie Teraz Dębica
- 7) Stowarzyszenie Obrony Praw Człowieka
- 8) Stowarzyszenie "Radość"
- 9) Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym
- 10) Stowarzyszenie Ruch Kobiet do Walki z Rakiem Piersi – Europa Donna Dębica
- 11) Stowarzyszenie „Z potrzeby serca”
- 12) Stowarzyszenie Zielona Dębica
- 13) Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Młodych Talentów
- 14) Stowarzyszenie „Uwierz w siebie”
- 15) Podkarpackie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym „Jutrzenka”
- 16) Chórągiw Podkarpacka ZHP HUFIEC Dębica
- 17) Oddział Rejonowy PCK Dębica
- 18) Katolickie Centrum Edukacji KANA w Dębicy
- 19) Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Dębickiej

- 20) Towarzystwo im. Brata Alberta w Dębicy
- 21) Fundacja Educare et Servire im. Antoniego Kamińskiego
- 22) Fundacja Radosny Uśmiech Dziecka

4. Wsparcie powiatowe

- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** – zapewnia sprzęt rehabilitacyjny, dofinansowanie do turnusów, likwidację barier architektonicznych, co ułatwia samodzielność i aktywność osób niepełnosprawnych.
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności** – wydaje orzeczenia uprawniające do ulg, sprzętu oraz świadczeń.

Wnioski z analizy

1. **Bogata sieć zasobów** – MOPS wraz z placówkami, wypożyczalniami, KIS, NGO oraz instytucjami powiatowymi tworzy szeroką ofertę wsparcia.
2. **Wysoki poziom kadr** – rosnące kwalifikacje personelu zwiększają jakość usług i umożliwiają rozwój nowych form wsparcia.
3. **Rozproszenie odpowiedzialności** – współpraca różnych podmiotów wymaga dobrej koordynacji i komunikacji, aby unikać duplikacji i luk w pomaganiu.
4. **Potencjał do deinstytucjonalizacji** – istnieją dobre warunki do rozwoju usług środowiskowych oraz do zwiększenia udziału NGO i sektora prywatnego.

5

Wnioski z diagnozy potrzeb społecznych

Usługi społeczne w świetle wyników badań ankietowych

W lipcu 2024 roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Miasta Dębica, mające na celu rozpoznanie problemów oraz wyzwań w zakresie rozwoju usług społecznych. Oto kluczowe wnioski z przeprowadzonych badań:

Charakterystyka respondentów

- **Płeć:** Większość respondentów stanowiły kobiety (76,5%).
- **Wiek:** Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową były osoby w przedziale od 60 do 80 lat (35,2%), a najmniej liczną osoby poniżej 18 lat (0,9%).
- **Stan zamieszkania:** Większość respondentów zamieszkiwała z rodziną (68,8%).
- **Sytuacja zawodowa:** Dominującą grupę stanowili emeryci.

Kluczowe problemy społeczne w Dębicy

Respondenci wskazali najważniejsze problemy społeczne występujące w ich najbliższym otoczeniu:

- Problemy osób starszych (51,6%)
- Niepełnosprawność i długotrwała choroba (41%)
- Ograniczony dostęp do publicznej ochrony zdrowia (33,8%)

Zapotrzebowanie na usługi społeczne

Według ankietowanych, największe zapotrzebowanie w Gminie Miasta Dębica jest na następujące usługi społeczne:

1. **Punkty doradcze:** Pomoc w wypełnianiu wniosków, uzyskaniu świadczeń, doradztwo zawodowe.
2. **Poradnictwo specjalistyczne:** Usługi psychologów, prawników, pedagogów, terapeutów, socjoterapeutów, logopedów, mediatorów, coachów, asystentów i doradców.
3. **Dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych:** Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych.
4. **Organizacja transportu:** Usługi transportu do lekarzy, urzędów, instytucji kultury oraz na zakupy.
5. **Rozwój oferty spędzenia czasu wolnego:** Zajęcia rozwijające zainteresowania, warsztaty, kursy, szkolenia.

6. Działania wspierające: Asystent rodziny, rodziny wspierające, grupy wsparcia, zajęcia wyrównawcze.

Preferencje dotyczące wsparcia w sytuacji kryzysowej

Ankietowani wskazali, do kogo zwróciliby się o pomoc w sytuacji kryzysowej (np. choroba, potrzeba pomocy po wypadku lub operacji, kryzys emocjonalny):

- **Członek najbliższej rodziny:** Współmałżonek/partner, rodzice, dzieci, rodzeństwo.
- **Lekarz lub inny specjalista:** Psycholog, terapeuta.
- **Pracownicy instytucji pomocy społecznej:** MOPS.
- **Członek dalszej rodziny.**
- **Przyjaciół.**

Planowane działania na najbliższą przyszłość

1. Obszar wsparcia osób starszych

Sposoby i rodzaje działań:

- **Zwiększenie liczby podmiotów realizujących usługi opiekuńcze poprzez współpracę z podmiotami ekonomii społecznej:** W tym szkolenia i certyfikacje dla personelu.
- **Programy integracyjne:** Organizacja wydarzeń społeczno-kulturalnych dla seniorów.
- **Realizacja programów rządowych i pozyskiwanie środków zewnętrznych**

2. Obszar wsparcia osób w kryzysie bezdomności

Sposoby i rodzaje działań:

- **Programy aktywizacji zawodowej:** Szkolenia zawodowe i współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami.
- **Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne:** Dostęp do usług terapeutycznych i psychologicznych.
- **Współpraca z NGO:** Intensyfikacja współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami pomocowymi.

3. Obszar wsparcia osób z niepełnosprawnością

Sposoby i rodzaje działań:

- **Rozwój programów asystenckich:** Zwiększenie liczby asystentów i opiekunów.
- **Dostosowanie przestrzeni publicznej:** Likwidacja barier architektonicznych.
- **Programy rehabilitacyjne:** Nowe programy i rozwój istniejących usług rehabilitacyjnych.
- **Edukacja i świadomość społeczna:** Kampanie edukacyjne o potrzebach osób z niepełnosprawnościami.

4. Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego

Sposoby i rodzaje działań:

- **Rozwój usług terapeutycznych:** Zwiększenie dostępności terapii indywidualnych i grupowych.
- **Wsparcie dla rodzin:** Programy szkoleniowe dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi.
- **Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych:** Więcej terapeutów świadczących usługi w domach pacjentów.
- **Kampanie edukacyjne:** Informacyjne kampanie dotyczące zdrowia psychicznego.

5. Obszar wsparcia dziecka w rodzinie

Sposoby i rodzaje działań:

- **Programy edukacyjne dla rodziców:** Warsztaty i szkolenia dotyczące umiejętności wychowawczych.
- **Wsparcie materialne i socjalne:** Zwiększenie pomocy finansowej dla rodzin w trudnej sytuacji.
- **Rozwój placówek wsparcia dziennego:** Utrzymanie obecnych placówek wspierających dzieci i rodziny.
- **Programy interwencyjne:** Szybka pomoc dla rodzin w kryzysie.
- **Współpraca z instytucjami:** Zacieśnienie współpracy z instytucjami edukacyjnymi, sądami, policją oraz OPS-ami.

Podjęcie tych działań ma na celu poprawę sytuacji społecznej na terenie Gminy Miasto Dębica i rozwiązywanie istniejących problemów w poszczególnych obszarach wsparcia.

CZĘŚĆ DRUGA - CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAKŁADANE CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE MIASTA DĘBICA

OBSZAR	WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
CEL OGÓLNY	Stworzenie systemu realizacji usług społecznych w Gminie Miasta Dębica dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności z uwagi na starszy wiek, niepełnosprawność				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	źródła finansowania/montaż finansowy
Cel szczegółowy nr 1 Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób starszych, z niepełnosprawnością potrzebujących	1	Rozwój usług środowiskowych, w tym: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi sąsiedzkie świadczone w miejscu zamieszkania	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, fundusze UE (np. EFS+), Fundusz Solidarnościowy, środki budżetu państwa, opłaty od świadczeniobiorców
	2	Zwiększenie dostępności do usług transportowych poprzez uruchomienie mobilnej usługi transportowej zapewniającej wygodny i dostosowany do potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością środek transportu	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty od świadczeniobiorców

wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	3	Poradnictwo specjalistyczne (geriatria, fizjoterapeuta, psycholog i inne) dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością (w tym usługa mobilna)	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty od świadczeniobiorców
	4.	Promowanie i edukacja w zakresie korzystania z technologii wspierających, które mogą ułatwiać codzienne funkcjonowanie, np. teleopieka, aplikacje zdrowotne czy platformy komunikacyjne	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, programy rządowe, środki UE, opłaty od świadczeniobiorców

Wskaźniki:

- Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania
- Liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi polegającymi na wsparciu opiekuńczym osoby wymagającej pomocy, które jest świadczone przez realizatorów funkcjonujących w najbliższym otoczeniu, tj. osób mieszkających niedaleko
- Usługa mobilności transportowej – zapewnienie specjalnego i łatwo dostępnego transportu dla osób starszych, dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – liczba przejechanych kilometrów/liczba osób objętych usługą
- Liczba osób objętych wsparciem/poradnictwem specjalistycznym (psycholog, prawnik, pedagog, terapeuta, socjoterapeuta, logopeda, mediator, coach, asystent, doradca i inne).

Uzasadnienie

Realizacja powyższych celów i działań ma na celu stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób starszych w Gminie Miasta Dębica. Kluczowe elementy to rozwój usług opiekuńczych, zwiększenie dostępności do transportu dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz zapewnienie specjalistycznego poradnictwa. Osiągnięcie tych celów wymaga współpracy między gminą, MOPS, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi te usługi, a także skutecznego wykorzystania dostępnych źródeł finansowania.

OBSZAR		WSPARCIE OSÓB W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONYCH BEZDOMNOSCIĄ			
CEL OGÓLNY		Wzmocnienie działań profilaktycznych, poradniczych i środowiskowych w obszarze bezdomności, aby ograniczyć ryzyko jej występowania i poprawić skuteczność wsparcia osób w kryzysie			
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	źródła finansowania/montaż finansowy
Cel szczegółowy nr 1 Rozwój środowiskowej pracy socjalnej ukierunkowanej na osoby bezdomne i zagrożone	1	Monitorowanie sytuacji osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Profilaktyka bezdomności – wczesna identyfikacja zagrożenia utraty mieszkania/domu, poradnictwo prawne i socjalne, mediacje rodzinne. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innym	01.01.2025 – 31.12.2030	MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, fundusze UE (np. EFS+), środki budżetu państwa,

bezdolnością		podmiotami, które mogą zapewnić schronienie dla osób bezdomnych. Zwiększenie dostępności usług świadczonych w miejscu przebywania osób w kryzysie bezdomności- streetworking			
---------------------	--	---	--	--	--

Wskaźniki:

- Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych (np. spotkań)
- Liczba osób objętych wsparciem w ramach profilaktyki bezdomności
- Liczba osób, u których dzięki pracy socjalnej udało się zapobiec utracie mieszkania
- Liczba zawartych umów/porozumień w zakresie zapewnienia schronienia
- Liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością objętych pracą socjalną

OBSZAR	WSPARCIE OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO				
CEL OGÓLNY	Wzmocnienie lokalnego systemu wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i poradnicze				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	źródła finansowania/montaż finansowy
Cel szczegółowy nr 1 Zapewnienie dostępu do usług specjalistycznych i środowiskowych	1	Działania profilaktyczne i edukacyjne (organizowanie spotkań i warsztatów edukacyjnych dla mieszkańców) Poradnictwo specjalistyczne dla osób z problemami psychicznymi i ich rodzin Współpraca z instytucjami zdrowia psychicznego w regionie Mobilne zespoły wsparcia w miejscu zamieszkania (np. pracownik socjalny/asystenci rodzin/koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych), tzw. kręgi wsparcia Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, fundusze UE (np. EFS+),

Wskaźniki:

- Liczba spotkań/akcji edukacyjnych dot. zdrowia psychicznego.
- Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego/prawnego/socjalnego.
- Liczba rodzin/osób objętych wsparciem informacyjnym i poradnictwem.
- Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych i edukacyjnych.
- Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi z zaburzeniami psychicznymi.

OBSZAR	WSPARCIE DZIECKA W RODZINIE				
CEL OGÓLNY	Wzmocnienie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodziny poprzez profilaktykę, poradnictwo i współpracę instytucji				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	źródła finansowania/montaż finansowy
Cel szczegółowy nr 1 Rozwój komplementarnych form wsparcia rodzin	1	Budowanie sieci usług społecznych obejmujących poradnictwo specjalistyczne, wspieranie rodzinny i politykę prorodzinną Współpraca instytucjonalna i koordynacja działań na rzecz rodzin. Wsparcie środowiskowe i aktywizacja społeczności lokalnej	01.01.2025 – 31.12.2030	Gmina Miasta Dębica, MOPS/CUS Dębica, NGO i inni realizatorzy	Środki własne gminy, fundusze UE (np. EFS+),

		Pogłębiona praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi Wsparcie Asystenta Rodziny Włączenie NGO w działania opiekuńczo-wychowawcze Promowanie wolontariatu na rzecz dzieci i rodzin Programy profilaktyki uzależnień, przemocy i zachowań ryzykownych.			
--	--	--	--	--	--

Wskaźniki:

- Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego/prawnego/socjalnego
- Liczba inicjatyw /wydarzeń integracyjnych dla rodzin
- Liczba rodzin objętych wsparciem profilaktycznym i poradnictwem,
- Liczba przeprowadzonych warsztatów i szkoleń dla rodziców,
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
- Liczba rodzin objętych asystą rodzinną
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną

1. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY

Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz oceny jego skuteczności i efektywności.

Skuteczne monitorowanie i ocena Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Miasta Dębica na lata 2025-2030 wymaga systematycznego gromadzenia danych, ich analizy oraz podejmowania działań na podstawie uzyskanych informacji w celu ciągłego doskonalenia programu.

Monitorowanie realizacji Programu i osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu w ramach programu realizowane będzie za pomocą następujących metod:

- System zbierania danych: Utworzenie systemu zbierania danych obejmującego różnorodne źródła informacji, takie jak raporty z działań programu, dane statystyczne, czy też opinie i beneficjentów i pracowników instytucji realizujących plan.
- Regularne raportowanie: Ustalenie harmonogramu raportowania postępów w realizacji planu i osiągnięciu wskaźników. Regularne raportowanie danych i informacji zebranych w ramach pozwoli na śledzenie postępów, identyfikację potencjalnych problemów i możliwość podjęcia odpowiednich kroków korygujących. Niniejszy plan zakłada, iż w terminie do 6 miesięcy od zakończenia jego obowiązywania zostanie sporządzony raport końcowy, natomiast corocznie będzie opracowany raport cząstkowy za rok ubiegły w terminie do 31 marca.
- Analiza danych: Analiza zebranych danych w celu oceny osiągniętych rezultatów i porównania ich z założonymi celami i wskaźnikami. To pozwoli na zidentyfikowanie obszarów, które wymagają poprawy lub dalszego rozwoju.
- Ewaluacja: Przeprowadzenie ewaluacji pozwoli na dostosowywanie i wprowadzanie zmian w programie, aby osiągnąć zamierzone cele oraz pozwoli na opracowanie rekomendacji do wdrożenia kolejnych programów w tym zakresie.

Monitoring Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych to systematyczny proces śledzenia realizacji zaplanowanych działań, oceny osiągniętych efektów oraz identyfikacji obszarów wymagających poprawy. Jego celem jest zapewnienie, że plan jest realizowany zgodnie z założeniami i przynosi oczekiwane rezultaty.

Ewaluacja to systematyczny proces oceny, mający na celu określenie, czy plan został zrealizowany zgodnie z założeniami, jakie efekty przyniósł i jakie są jego mocne strony oraz obszary wymagające poprawy. Jest to niezbędne narzędzie do podejmowania decyzji o kontynuowaniu, modyfikacji lub zakończeniu poszczególnych działań.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Miasta Dębica na lata 2025-2030 może podlegać aktualizacji w trakcie okresu obowiązywania, w szczególności w przypadku ujawnienia nowych potrzeb społecznych lub zmian uwarunkowań zewnętrznych.

2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Lokalne Plany Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) są kluczowym elementem w procesie transformacji systemu usług społecznych w Polsce. Ich realizacja wymaga pozyskania środków finansowych z różnych źródeł. Poniżej przedstawiamy główne źródła finansowania LPDI:

Fundusze Europejskie

- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+): finansuje projekty związane z rozwojem usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, w tym mieszkalnictwa wspomaganego, usług opiekuńczych i wsparcia rodzin.
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR): wspiera inwestycje infrastrukturalne, takie jak adaptacja budynków na potrzeby usług społecznych.
- Program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027: dedykowany dla regionu Podkarpacia, wspiera projekty związane z deinstytucjonalizacją usług społecznych.

Programy Krajowe

- Fundusz na rzecz Sprawiedliwości: finansuje projekty związane z reintegracją społeczną osób zagrożonych wykluczeniem.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) 2021–2027: wspiera rozwój usług społecznych poprzez projekty krajowe.

- Premia społeczna

Budżet Państwa

- Dotacje celowe: przyznawane przez ministerstwa na realizację określonych zadań związanych z deinstytucjonalizacją usług społecznych.
- Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością
- Program „Opieka wytchnieniowa”
- Korpus Wsparcia Seniorów

Środki Samorządowe

- Budżet gminy: alokowanie środków na realizację działań wynikających z LPDI.
- **Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej:** partnerstwo w realizacji usług społecznych

Partycypacja Odbiorców Usług

- Wkład własny użytkowników usług: w niektórych przypadkach osoby korzystające z usług mogą partycypować w ich kosztach.

Wskazane źródła finansowania dają możliwość wdrożenia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych z różnych źródeł finansowania, które pozwolą na komplementarność rozwoju usług społecznych dla mieszkańców Miasta Dębica.